

העותר:

עמותת "אומץ"

ע"י ב"כ עוה"ד פרופ' מיכאל קורינאלדי ו/או שמואל שנהר, ו/או עו"ד
גלעד קורינאלדי ו/או מיכל כהן-קורינאלדי ו/או טליה גרינשטיין ו/או
טלי אויזרוביץ

כולם מרח' קרן היסוד 36, ירושלים 92149

טל: 02-5631378 פקס: 02-5610569

- נ ג ד -

המשיבים:

1. ראש ממשלת ישראל, מר אהוד אולמרט

2. ממשלת ישראל

3. שר הביטחון, מר עמיר פרץ

עתירה למתן צו על תנאי ולצו ביניים

מוגשת בזה עתירה למתן צו על תנאי המכוון אל המשיבים 1 ו- 2 והמורה להם
להתייצב וליתן טעם:

מדוע לא יחליטו המשיבים להקים ועדת חקירה, על פי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט
– 1968, שתחקור את עניין מלחמת לבנון השנייה, שהחלה בתאריך 12 ביולי 2006
המהווה עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית בשעה זו וטעון בירור דחוף, כדי
לברר את הכשלים בניהולה וכדי למנוע את הישנותם בעתיד.

כמו כן, מוגשת עתירה לצו ארעי, שיעכב לאלתר את פעולת ועדת הבדיקה שהקים
שר הביטחון [המשיב 3], בראשות רב אלוף במילואים אמנון ליפקין – שחק, ללימוד
לקחי המלחמה הנוגעים לצה"ל, עד למתן החלטה אחרת של בית המשפט הנכבד
בעניין זה.

הצדדים לעתירה

1. העותרת

העותרת היא עמותת "אומץ" [אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי], ששמה לה כמטרה לפעול למען מינהל תקין ולמען בקרה ציבורית ומשפטית על מעשי רשויות השלטון בישראל.

2. המשיבים

המשיבים 1 ו- 2 הם ראש הממשלה וממשלת ישראל, שהחליטו, ביום 12 ביולי 2006, על יציאה למלחמה בלבנון, שנמשכה 34 יום והיו אחראים על הכנת הצבא והמדינה לקראת מלחמה ועל ניהולה המדיני והצבאי.

המשיב 3 הוא שר הביטחון, אשר הקים, בתאריך 16 באוגוסט ועדת בדיקה, בראשות רב אלוף [מיל.], אמנון ליפקין – שחק, ללימוד ובדיקת לקחי המלחמה הנוגעים לצה"ל, שהיא ועדה פנימית חסרת סמכויות, שאינה מאפשרת ירידה לחקר האמת בפרשת המלחמה.

הרקע העובדתי

3. בתאריך 12 ביולי 2006 החליטה ממשלת ישראל לצאת למלחמה נגד ארגון החיזבאללה בלבנון, בעקבות התקפת חיילי החיזבאללה על סוור ממונע של צה"ל, שנע בתוך שטח ישראל, שגרמה להריגת 3 חיילים ולחטיפת 2 חיילים נוספים ובעקבות התקפת טילים על ישובי הצפון.

4. המלחמה נמשכה 34 יום והסתיימה בהפסקת אש, על פי החלטת מועצת הביטחון של האו"ם.

5. במלחמה נהרגו 156 ישראלים: 117 חיילים ו- 39 אזרחים ונפצעו מאות חיילים ואלפי אזרחים ונגרם נזק כבד ביותר בישובי צפון הארץ וכן פגיעה חמורה בכלכלת ישראל.

6. חלק ניכר מיעדי המלחמה, כפי שהוצגו על ידי ראש הממשלה, לא הושגו: החיילים החטופים לא הוחזרו, איום הטילים עדיין מרחף מעל תושבי המדינה וגם יציאת החיזבאללה מכל דרום לא בוצעה עדיין ותוצאותיה של המלחמה עלולות לחזק את אמונתן של מדינות אויב ביכולתן להכריע את ישראל.

7. הצורך בחקירת כשלי המלחמה והסקנת מסקנות והמלצות לעתיד הוא מובן מאליו. כך נהגה הממשלה בעבר, כאשר החליטה על הקמת ועדת אגרנט בעניין מלחמת יום כיפור וכך נהגה הממשלה, כאשר החליטה על הקמת ועדת כאהן בעניין סברא ושתילה במלחמת לבנון הראשונה.

8. בתאריך 15 באוגוסט 2006 פנתה עמותת "אומץ" לראש הממשלה במכתב ובקשה ממנו לפעול לכך שממשלת ישראל תקבל החלטה על הקמת ועדת חקירה העניין "מלחמת לבנון השנייה", אך פנייתה נותרה ללא מענה. [מצ"ב המכתב ומסומן כנספח מס' 1]

9. יתירה מכך, בתאריך 16 באוגוסט 2006 החליט שר הביטחון למנות ועדת בדיקה, בראשות הרמטכ"ל לשעבר, אמנון ליפקין שחק, ללימוד לקחי המלחמה הנוגעים לצה"ל. זהו לעג לרש. במקום להקים ועדת חקירה בלתי תלויה ובעלת סמכויות רחבות, על פי חוק ועדות חקירה, מקים שר הביטחון ועדה פנימית חסרת סמכויות ממשיות [כגון הסמכות להזמין עדים ומסמכים] וממנה, כחברים בה, אנשים המקורבים אליו, שחלקם היו יועציו בזמן המלחמה. זהו נסיון ברור למנוע הקמת ועדת חקירה ממלכתית. אם מקובל על שר הביטחון העיקרון שיש מקום לחקירה, אין מנוס אלא לפעול בצורה הראויה ביותר והאמינה ביותר על הציבור, באמצעות הכלי המשפטי שעליו החליט המחוקק, כלומר, ועדת חקירה על פי חוק ועדות חקירה.

10. למכתבה של עמותת "אומץ", שהוזכר לעיל, צורף תדפיס מאמרו של העיתונאי אלוף בן בעיתון "הארץ", מתאריך 15 באוגוסט 2006 הנושא את הכותרת: "20 שאלות לחקירה". המאמר מציג 20 שאלות, אשר, לדעתו, חייבות להבדק בעניין המלחמה. כל השאלות ראויות. [מצ"ב המאמר ומסומן כנספח מספר 2]

11. נציין מספר נושאים הראויים לחקירה:

א. כיצד התקבלה החלטת הממשלה לצאת למלחמה שעות ספורות בלבד לאחר התקפת החיזבאללה והאם נשקלו האלטרנטיבות ליציאה למלחמה.

ב. האם נשקלו משמעויות המלחמה לגבי המשך ניהולה, אורכה, גיוס המילואים וההערכות בעורף, על כל היבטיו הכלכליים והחברתיים.

ג. האם יעדי המלחמה, כפי שהוצגו על ידי ראש הממשלה בנאומיו בכנסת ובמכללה לביטחון לאומי היו ריאליים ומבוססים על הערכת מצב שקולה והאם יעדים אלה הוכתבו לצה"ל כמטרות המלחמה.

ד. האם נוהלה המלחמה כראוי על ידי הממשלה ועל ידי צה"ל והאם שיטת הפעולה [למשל הפעילות האווירית המסיבית ועיכוב הפעילות הקרקעית] היו שיטות

הפעולה הנכונות להשגת היעדים והאם הוצגו בממשלה ובצה"ל הצעות אחרות לשיטת הפעולה הצבאית.
והאם פעלה הממשלה כראוי, כאשר החליטה להתיר לצה"ל לפעול פעולה קרקעית רחבה, לאחר שכבר נקבע מועד להפסקת האש.

ה. האם הוכנו יחידות המילואים כראוי למלחמה באימונים, בציווד ובנשק והאם גויסו בזמן נכון והופעלו כראוי במלחמה.

ו. האם נשקלה כראוי אי המוכנות של העורף בתחום המיקלוט, פינוי אזרחים, טיפול ביושבי המקלטים וכו', לאור המודיעין הברור על כמות הטילים שבידי החיזבאללה ונכונותו להפעילם ולאור דו"ח מבקר המדינה מספר 44 משנת 2001 [פרק רביעי – היבטים בנושאי מוכנות לשעת חירום ולמלחמה עמודים 963-938] שקבע בבירור, כי העורף אינו מוכן להתקפת טילים והמקלטים אינם ערוכים. כמו כן, האם התשובה הארגונית להערכות בעורף צריכה להיות באחריות פקוד העורף של צה"ל או שיש לתת ביטוי ארגוני אחר לנושא מהותי זה

12. אלה הן רק מקצת השאלות הראויות לחקירה ובדיקתן היא חיונית ביותר להמשך תפקודה של הממשלה ושל צה"ל בעימותים המדיניים והצבאיים הבאים.

הטיעון המשפטי

13. סעיף 1 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968 קובע כדלהלן: "ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בעניין ותמסור לה דין וחשבון". פרוש הסעיף הוא כי קיימים מספר תנאים עצמאיים ומצטברים המאפשרים לממשלה להחליט על הקמת ועדת חקירה על פי החוק הנ"ל. תנאים אלה מתקיימים בפרשת מלחמת לבנון השנייה, שהיא נשוא עתירה זו.

14. מה לנו "עניין בעל חשיבות ציבורית חיונית" יותר מאשר מלחמה ובעיקר מלחמת לבנון השנייה. כל מלחמה היא עניין בעל חשיבות ציבורית ומלחמה זו- קל וחומר, שכן יותר מאשר בעבר, היה ציבור גדול מאד של אזרחים מעורב בה וחשוף לפגיעה פיזית ממש. זו היתה גם מלחמה שהשתתפו בה יחידות מילואים רבות המבטאות בהרכבן את כל שכבות הציבור.

15. האם המלחמה היא "עניין" כמתבקש בסעיף. אביגדור קלגסבלד בספרו "ועדות חקירה ממלכתיות" [הוצאת נבו, 2001] אומר כי "הכוונה [בעניין] לפרשה עובדתית מסוימת בזמן, במקום, בפרטים ובגופים המעורבים בה..." [עמוד 109]. אין ספק כי פרשת המלחמה בלבנון, עונה על כל תנאי הסעיף על פי פרשנות זו. המלחמה היא פרשה עובדתית מסוימת בזמן ובמקום והגופים המעורבים בה ידועים ומוגדרים.

16. האם החשיבות הציבורית של העניין, קרי המלחמה בעתירה זו, היא "חיונית"? נראה לעותרת כי אין ספק בכך. החיוניות אינה מדגישה אלא את החשיבות המיוחדת, יוצאת הדופן של "העניין". [עייין ספרו של א. קלגסבלד, עמ' 113-112] ומה לנו יוצא דופן ומיוחד מאשר מלחמה, שבה נדרשים אזרחיה של מדינה וחייליה להעמיד את נפשם מנגד.

17. יטען הטוען, כי אף אם נתמלאו התנאים הנדרשים, ע"פ סעיף 1 לחוק, והם נתמלאו כפי שהראתה העותרת לעיל, עדיין אין הממשלה חייבת להחליט על הקמת ועדת חקירה, שכן לשון הסעיף הוא, שהיא **רשאית** להחליט ולא חייבת. על כך אמר כבוד השופט חיים כהן במכתב שכתב לראש הממשלה, מנחם בגין, בתאריך 21 בספטמבר 1982, בפרשת סברא ושתילה: "אמת נכון הדבר שבהסמכה זו [להקים ועדת חקירה – העותרת], יש משום מסירת שיקול דעת לידי הממשלה, אבל הלכה פסוקה היא, מימים ימימה ודין הוא בישראל, שאם השימוש בשיקול הדעת הותנה בקיום עובדה מסוימת והעובדה מתקיימת, כי אז הופכת הרשות לחובה וכופין על בעל שיקול הדעת לעשות את אשר הוסמך לעשות" [מצ"ב העתק מידיעה בעיתון "הארץ" מן ה- 22.9.82 המצטט את דברי המכתב ומסומן

כנספח 3]